

Campagne Alcohol en borstkanker

STAP is eind januari 2018 gestart met een voorlichtingscampagne over alcoholgebruik en borstkanker. Dit in navolging van vergelijkbare campagnes in Engeland en Denemarken.

Daartoe is een speciale website ontwikkeld: www.alcoholborstkanker.nl. De nieuwe campagne wordt ondersteund door enkele wetenschappers en artsen. Elk jaar krijgen naar schatting 1.000 à 3.000 vrouwen in Nederland borstkanker door alcoholgebruik op een totaal van 14.750 vrouwen die jaarlijks worden getroffen door borstkanker (zie ook www.alcoholborstkanker.nl).

Bij het ontstaan van borstkanker spelen verschillende oorzaken een rol, zoals erfelijke aanleg en de leeftijd waarop de menstruatie en menopauze intreden. Deze oorzaken zijn niet te beïnvloeden. Maar er zijn ook oorzaken die wél te

beïnvloeden zijn, zoals het gebruik van alcohol.

Waarschuwing op verpakking

Omdat in Ierland slechts ongeveer 1 op de 9 mensen weet dat alcoholgebruik bij vrouwen tot borstkanker kan leiden heeft de Ierse overheid voorgesteld een waarschuwing over het risico van kanker op alcoholverpakkingen wettelijk te verplichten. Dit jaar nog wordt besloten of dit voorstel wordt uitgevoerd.

In de stad Whitehorse in Canada is eind 2017, in het kader van een wetenschappelijke studie, besloten bij wijze van proef een waarschuwing over alcohol en kanker op het etiket van alcoholhoudende dranken in te voeren (zie illustratie). De alcoholindustrie slaagde er met succes in deze waarschuwing snel weer ongedaan te maken.

Over STAP

STAP is een onafhankelijk kennisinstituut dat zich inzet voor een effectief alcoholbeleid en voor publieke bewustwording van de gezondheidsrisico's van alcohol. Dat is in het kort de missie van STAP. STAP volgt nauwgezet de kennis en adviezen van gerenommeerde wetenschappers op haar terrein en in het bijzonder de adviezen van de Wereldgezondheidsorganisatie, de WHO.

Steun STAP

STAP krijgt geen subsidie van de overheid. Daarom is STAP in haar werk bijna geheel afhankelijk van de opbrengst van diensten en van donaties en legaten. STAP is een ANBI instelling zodat u schenkingen van uw fiscaal inkomen kunt aftrekken. Een gift kunt u overmaken op giro NL 19 INGB 0000 291066 t.n.v. Stichting Nederlands Instituut voor Alcoholbeleid STAP te Utrecht

Dit bepleit STAP

- goede informatie voor alle burgers over de gezondheidsrisico's van alcoholgebruik;
- geen alcoholgebruik en geen alcoholverstreking onder de 18 jaar;
- de inzet van bewezen betrouwbare leeftijdscontrolesystemen door supermarkten en de horeca en effectieve handhaving van de leeftijdsgrens van 18 jaar door gemeenten;
- de invoering van een minimumprijs voor alcohol waarmee het stunten met goedkope drank, met name in de supermarkt wordt tegengegaan;
- een totaal verbod op alcoholreclame en -sponsoring.

Colofon

Juli 2018
Nederlands Instituut voor Alcoholbeleid
STAP
Postbus 9769, 3506 GT Utrecht
T +31 (0)30-6565 041
I www.stap.nl
www.alcoholenzwangerschap.nl
www.alcoholborstkanker.nl

NIEUWS VAN STAP

JULI 2018

Blokhuis wil alcoholproblemen in Nederland stevig aanpakken!

Blokhuis wil meters maken

Blokhuis heeft in zijn introductie-speech benadrukt dat hij 'meters wil maken' en dat hij zich daarbij wil baseren op beleidsmaatregelen die bewezen effectief zijn. In een Kamerdebat op 17 mei 2018 heeft hij aangegeven dat hij de Richtlijn Alcoholhoudende Dranken van de Gezondheidsraad de leidraad vindt voor zijn alcoholbeleid. En die richtlijn ligt er niet om (zie kader).

Voordeel van de twijfel

Op papier is de wens van Blokhuis om meters te maken goed uitvoerbaar. Het advies van de Wereldgezondheidsorganisatie om alcoholproblemen terug te dringen is overduidelijk: verhoog de prijs van alcohol, beperk de beschikbaarheid en verbiedt alcoholreclame en -sponsoring. Met deze maatregelen is gezondheidswinst gegarandeerd. Het probleem is echter dat de samenstelling van de Alcoholtafel van dien aard is dat we er geen wonderen van kunnen verwachten. De maatregelen die de Wereldgezondheidsorganisatie adviseert roepen immers verzet op bij de commerciële partijen aan tafel, zoals de STIVA

(lobbyorganisatie van de alcoholbranche), de Nederlandse Brouwers en het Centraal Bureau Levensmiddelenhandel, de koepel van de supermarkten. Toch geeft STAP Blokhuis en de Alcoholtafel het voordeel van de twijfel. De reden daarvan is dat inmiddels duidelijk is, dat steeds meer mensen vinden dat er in onze samenleving te veel gedronken wordt en de maatschappelijke schade onacceptabel hoog is (jaarlijks zo'n 8,2 miljard euro).

Richtlijn Alcoholhoudende Dranken van de Gezondheidsraad (2015)
Voor je gezondheid is het het beste *geen* alcohol te drinken. En als je alcohol wil drinken, drink dan *niet meer dan 1 glas per dag*. Dat advies geldt zowel voor mannen als voor vrouwen. Het Voedingscentrum volgt dit advies. Volgens de Gezondheidsenquête/Leefstijlmonitor van het CBS i.s.m. RIVM en het Trimbos-instituut drinkt 70,7% van de mannen en 49,4% van de vrouwen van 18 jaar en ouder meer dan die richtlijn (RIVM, 2017).

Bovendien weten we uit recent onderzoek dat zelfs het drinken van gemiddeld 1 glas alcohol per dag niet geheel zonder risico is, met name wat het ontstaan van kanker betreft. En om die feiten zal Blokhuis niet heen willen draaien en kunnen ook de deelnemers aan de Alcoholtafel hun ogen niet voor sluiten.

Blokhuis niet heen willen draaien en kunnen ook de deelnemers aan de Alcoholtafel hun ogen niet voor sluiten.

Op 1 oktober a.s. weten we of Blokhuis zijn meters heeft kunnen maken.

De nieuwe staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, Paul Blokhuis, heeft zich als doel gesteld de alcoholproblemen in Nederland stevig aan te pakken. Datzelfde wil hij ook met betrekking tot roken, overgewicht en problematisch alcoholgebruik leiden tot gezondheidsverlies en vaak tot ziekte.

De plannen voor het nieuwe preventiebeleid zijn in de maak en worden voorbesproken in vier overleggroepen (Tafels genoemd) waaraan een groot aantal organisaties deelneemt. De planning is dat de concrete voorstellen over het nieuwe beleid op 1 oktober 2018 door alle betrokkenen worden getekend en vastgelegd in een Nationaal Preventieakkoord. Daarna zal de Kamer zich erover buigen. STAP neemt in de persoon van directeur Wim van Dalen, deel aan de zogenaamde Tafel Problematisch Alcoholgebruik.

STAP in de media

STAP wordt regelmatig gevraagd om commentaar te leveren op "alcoholactualiteiten". Indien mogelijk worden verzoeken daartoe gehonoreerd. Dat betekende dat STAP-directeur Wim van Dalen dit jaar zo'n 20 keer de pers haalde met het standpunt van STAP over uiteenlopende zaken als: de inzet van gangmakers in de horeca, de naleving van de alcoholleeftijdsgrens, het gebruik door jongeren van alcoholvrij bier, de toekomst van de alcoholreclame, de regelgeving rond alcoholijsjes, biergebruik op voetbaltribunes en het voorstel van het kamerlid Erik Ziengs om de alcoholwetgeving te versoepelen.

Van Dalen: "Nederland wordt één grote biertuin"

6 juni 2018

Wim van Dalen, directeur van het Nederlands Instituut voor Alcoholbeleid STAP, heeft vanavond in het NOS Journaal gereageerd op het bericht dat VVD-er Erik Ziengs een initiatiefvoorstel aanhangig heeft gemaakt dat de regels voor verkoop en schenken van alcohol versoepelt.

Van Dalen vreest dat Nederland één grote biertuin wordt. Ook wijst hij erop dat onderzoek heeft uitgewezen dat als er op méér plekken alcohol wordt aangeboden en verkocht, de consumptie toeneemt, evenals het aantal alcoholproblemen.

Bron: npostart.nl.

STAP is een onafhankelijke organisatie die zich er belangeloos voor inzet om de schade van alcohol aan individu en maatschappij terug te dringen. STAP ontvangt geen subsidie van de overheid. Daarom is de steun van donateurs van wezenlijk belang.

Alcoholalliantie bundelt krachten

Op initiatief van STAP is in overleg met in totaal 11 organisaties eind 2016 het Alcoholmanifest opgesteld. In dat manifest (zie ook www.alcoholmanifest.nl) staan de huidige alcoholproblemen in Nederland duidelijk omschreven met daarbij een serie concrete beleidsaanbevelingen voor de landelijke en lokale overheid. Het manifest is aangeboden aan de toenmalige staatssecretaris van VWS Martin van Rijn en heeft ook bij politici en beleidsmakers veel los gemaakt. Het succes van het Alcoholmanifest heeft geleid tot een nieuw initiatief: de Alcoholalliantie. Het doel hiervan is dat de deelnemende organisaties zich er gezamenlijk sterk voor gaan maken dat de aanbevelingen uit het Alcoholmanifest daadwerkelijk uitgevoerd worden.

Website www.alcoholmanifest.nl

Deelnemers Alcoholalliantie

De organisaties die bij voorbaat hebben aangegeven deel te willen nemen zijn: Cliëntenvereniging 'Het Zwarte Gat', FAS Stichting Nederland, Redactie Lef Magazine, Nederlandse Vereniging voor Drank- en Horecawet Inspecteurs (NVDI), Stichting 'Het Witte Bos' (alcohol en zwangerschap), Nederlands Instituut voor Alcoholbeleid STAP en de Stichting Us Blauw Hiem. De Stichting Positieve Leefstijl en Verslavingskunde Nederland hebben participatie in overweging.

De Alcoholalliantie wordt ondersteund door een groep van 'Vrienden van de Alcoholalliantie', dat zijn mensen die zich op uiteenlopende wijze verdienstelijk maken voor het minder vanzelfsprekend maken van alcoholgebruik in onze samenleving. Deelname door organisaties die verbonden of gelieerd zijn aan de alcoholsector is uitgesloten.

STAP in actie tegen 'foute' alcoholreclame

STAP is dit voorjaar enkele keren in actie gekomen tegen alcoholreclame die niet door de beugel kan.

Geen alcoholreclame op sportshirts

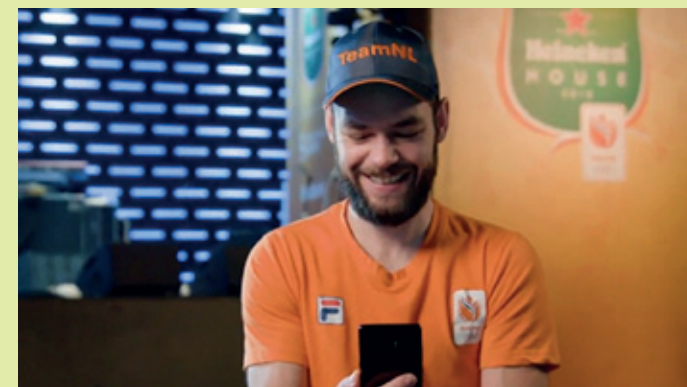
Bij de Reclame Code Commissie (RCC) is een klacht ingediend tegen reclame voor webwinkel Wijnvoordeel.nl op de shirts van de korfbalclub LDODK uit het Friese Gorredijk. STAP werd in het gelijk gesteld: de RCC oordeelde dat shirtreclame met het woord wijnvoordeel.nl in strijd is met de Reclamecode voor Alcoholhoudende Dranken (RvA). Die verbiedt het om alcoholreclame te voeren op een individuele sporter of een sportploeg.

Prijskortingsregels

Een tweede klacht die STAP indiende betrof ook een wijnwebsite en wel Wijnoutlet. Die plaatste een reclame in de Volkskrant waarbij een fles wijn werd aangeboden met 69% korting, terwijl er volgens de RvA niet geadverteerd mag worden met alcoholhoudende dranken tegen minder dan de helft van de normale verkoopprijs. De klacht van STAP werd gehonoreerd.

Alcoholreclame op sociale media

Een derde klacht van STAP betrof een reclamecommercial van Heineken en Samsung die tijdens de Olympische Spelen in het Holland Heineken House in Zuid-Korea is opgenomen. In de commercial, die via sociale media is uitgezonden, is shorttrack schaatsster Sjinkie Knegt te zien. Het logo van het Holland Heineken Huis is steeds prominent in beeld.

Topsporters mogen volgens de RvA niet ingehuurd worden voor alcoholreclame via radio-, bioscoop- en televisiecommercials. Toch werd de klacht niet gehonoreerd omdat het spotje met Sjinkie Knegt niet via televisie is uitgezonden maar alleen via sociale media. STAP heeft echter kunnen vaststellen dat het spotje met Sjinkie Knegt rond half 7 's avonds is geplaatst en via Twitter 593.593 maal is bekeken en via YouTube 567.328 maal.

In het persbericht zegt Wim van Dalen, directeur van STAP: "De Reclame Code Commissie heeft de bestaande regelgeving letterlijk genomen waardoor Heineken ermee weggomt. Ik neem het Heineken kwalijk dat ze wilens en wetens een alcoholreclame-uiting op sociale media hebben geplaatst op een tijdstip dat veel minderjarigen worden bereikt. De actie van Heineken en de uitspraak van de Reclame Code Commissie tonen aan dat de bestaande zelfreguleringsbepalingen rond alcoholreclame gemakkelijk te omzeilen zijn."

Advies van STAP over het Nederlandse wereldgezondheidsbeleid

STAP is betrokken bij ontwikkeling van het wereldgezondheidsbeleid vanuit het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS). De Directie Internationale Zaken van VWS stelt dit jaar een advies op voor de Nederlandse overheid over haar betrokkenheid bij het wereldgezondheidsbeleid.

Bij de opstelling van dit advies zijn meer dan 40 Nederlandse partijen betrokken die internationaal actief zijn. Het betreft zowel organisaties op het terrein van ontwikkelingshulp als organisaties die zakelijke belangen hebben in ontwikkelingslanden. Nederland wil er o.a. aan bijdragen dat ziekten zoals infectieziekten, chronische ziekten (zoals hart- en vaatziekten en kanker), verslaving (alcohol, tabak) zo effectief mogelijk worden bestreden.

STAP is gevraagd mee te denken omdat het voorkómen van alcoholproblemen één van de thema's is en omdat zij de afgelopen jaren, o.a. in opdracht van WHO-Afrika, onderzoek in diverse Afrikaanse landen heeft gedaan naar de reclameactiviteiten van de alcoholindustrie.

STAP heeft tijdens de overleggen over het wereldgezondheidsbeleid geadviseerd om geen overheidsgeld meer te steken in projecten van Nederlandse alcoholproducten in ontwikkelingslanden waarbij geclaimd wordt dat deze projecten bijdragen aan economische vooruitgang. Onlangs nog heeft minister Sigrid Kaag (Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking) laten weten dat het Ministerie van Buitenlandse Zaken € 6,5 miljoen subsidie heeft verstrekt aan landbouwprojecten waarbij Heineken afnemer is van de oogst.

Dominante straatreclame Heineken in Pointe Noire (Congo-Brazzaville). 'RÊVER EN VERT': 'Droom in het groen'

Uit het onderzoek van journalist Olivier van Beemen is echter gebleken dat het doel van Heineken in Afrika uitsluitend gericht is op het maken van winst. En die winst is opvallend hoog juist omdat de productiekosten in Afrika beperkt zijn. Ook toont Van Beemen aan dat er veel kritiek is op de veronderstelde bijdrage van Heineken aan de ontwikkeling van de economie in Afrikaanse landen. Het feit dat Heineken in Afrikaanse landen op grote schaal bierpromotiemisjes inzet die worden lastiggevallen en misbruikt heeft wereldwijd voor grote verontwaardiging gezorgd.

Lees het boek 'Bier voor Afrika, het best bewaarde geheim van Heineken' van Olivier van Beemen, Uitgeverij Prometheus (2018).

Nalevingsonderzoek leeftijdsgrens 18 jaar

In de afgelopen maanden zijn door STAP en de Universiteit Twente acht mysteryshop-onderzoeken uitgevoerd naar de naleving van de leeftijdsgrens van 18 jaar bij alcoholverkoop.

Het betreft onderzoek in Zuid-Holland Zuid, Noord-Holland Noord, Weststellingwerf, Katwijk, Enschede, Krimpen aan den IJssel, Leudal (Limburg) en Amstelveen.

Daaruit blijkt dat de nalevingscijfers over het algemeen bedroevend laag zijn. Het laagst scoorde Enschede, waar maar één op de 57 bezochte horecagelegenheden zich aan de leeftijdsgrens van 18 jaar hield. Het beste was het nalevingspercentage in Noord-Holland Noord waar iets meer dan de helft van de verstrekkingspunten de leeftijdsgrens bleek na te leven.

